

PUHTAANA POIS KOTOA – TAUTISUOJAUS TAVAKSI

Kuluneen talven aikana varsinkin nautakarjatilat ovat taistelleet herkästi leviävän virusripuliepidemian kanssa. Tauti on ollut poikkeuksellisen ähräkkä ja vaatinut pahimmassa tapauksessa nautan hengen. Siksi muistutamme taas hyvästä hygieniasta sekä kotitilan tuotantotiloissa että liikuttaessa muilla tiloilla harjoituksissa ja kilpailuissa. Koirat puhtaana ja pestyinä treeneihin, ohjaajalla puhtaat vaatteet ja kengät, joilla ei ole oltu kosketuksessa omiin eläimiin. Erilliset vierassaappaat eivät ole huono idea lainkaan, käytön jälkeen ne on hyvä pestä ja desinfioida, säilytys erikseen. Hyvänä vinkkinä voidaan myös suositella suihkepulloa, johon on tehty desinfiointiliuos valmiiksi. Kengät ja koiran jalat ja mahanalus voidaan kätevästi sumuttaa treeneihin lähtiessä ja treeneistä pois tultaessa.

Valveutunut koiranomistaja huolehtii koiriensa jätökset pois pelloilta, laitumilta ja rehuntuotanto- ja treenialueilta. Se on yleisen hygienian kannalta toivottavaa, mutta tarvitaan, koska koira voi olla oireeton kantaja esimerkiksi salmonellalle ja *Neospora Caninum*–alkueläimen levittämälle taudille. Neospora on nautan luomisten kautta merkittävä taloudellisten menetysten aiheuttaja ja myös vakava haitta eläinten hyvinvoinnille nautatiloilla. Lammastiloilla alkueläimen aiheuttamat haitat eivät varsinaisesti näy tuotantoeläimissä, mutta on tärkeää ymmärtää, että lammastilojenkin koirat kantavat ja ylläpitävät tautia ja sitä kautta välittävät taudinaiheuttaja-alkueläintä nautatiloille. Taudin leviämistapa ja alkueläimen elinkierto tunnetaan hyvin ja siksi myös sen tehokas ehkäisy on mahdollista, kun toimitaan järkevästi ja hyvää hygieniakäytäntöä noudattaen. Tautiin voi tutustua eri nettilähteiden kautta. Neosporasta on julkaistu ELLVirpi Seppäsen kirjoittama juttu Paimenpostin numerossa 03/2015. Muista siis pitää koirankakkapusseja mukana liikkuessasi tiloilla ja maailmalla. Mikäli kotitilalla on jotain tarttuvia eläintauteja, pitää koirakin olla karanteenissa kaksi viikkoa viimeisten oireiden havaitsemisesta. Kysyvä ei tieltä eksy, ja aina voi kysyä neuvoa.

Rokotukset kohdilleen. Ennen harjoituksiin tai kilpailuihin menoa muista tarkastaa koiran rokotusten voimassaolo. Rokotuksen viimeinen voimassaolopäivä on merkitty rokotuskorttiin tai koirapassiin. Kävi koiran kanssa aktiivisesti muualla tai ei, on koiran rokottaminen erittäin järkevää. Suomessakin aina silloin tällöin puhkeaa paikallisia epidemioita, jolloin esiintyy mm. penikkatautia tai parvovirusta. Lisäksi Suomeen tuodaan jatkuvasti koiria rabiespositiivisista maista kuten Virosta ja Venäjältä, joten pelko rabiesepidemiankaan leviämisestä ei ole aiheeton. Eviran suosittaman ja edellyttämän rokotusohjelman mukaan koirat rokotetaan pentuina 12- ja 16- viikon iässä ns. nelosrokotteella sekä rabiasta vastaan. Nelosrokotteella koira saa suojan parvoa, tarttuvaa maksatulehdusta, penikkatautia ja kennelystä vastaan. Aikuisena koira rokotetaan näitä samoja tauteja vastaan 1 – 3 vuoden välein. Vaikeiden kennelystäepidemioiden aikana saattaa olla tarpeen käydä täydentämässä vastustuskykyä välirokotteella tiuhempaan. Mikäli rokotus menee vanhaksi, yhdis-

Myrreäkinokokki *Echinococcus multilocularis*; mittajana 0,5 mm. ©

tyksen tilaisuuksiin osallistumisen karensi on uutena annettujen rokotuksen vastaanemuoostumisen takia kaksi viikkoa.

Madotus on koirista ja tuotantoeläimistä huolehtimista. Ulkomaan matkailijat huolehtivat lisäksi tarkemmin, ettei mukana kulje turhia tuliaisia Suomeen. Aikuiset koirat madotetaan sisäloisia vastaan kaksi kertaa vuodessa. Ulkomailla vierailleet koirat, kantavat nartut ja pennut useammin. Ulkomailla ostetun pennun tai koiran saattaa joutua madottamaan tiuhemmin.

Saattaa olla järkevää madotuttaa ulkomaan tuonit eläinlääkärin määräämillä matolääkkeillä reseptivapaiden matolääkkeiden sijasta. Muualla maailmassa mm. tehokkaasti luonnonmarjastuksen estävä ekinokokkoosi ei ole meillä yleinen. Siksi madotusvaatimusta ulkomailla käyville koirilla on noudatettava erittäin tarkasti. Ekinokokkoosi on heisimatojen aiheuttama, ihmiselle vaarallinen tauti, jossa loisten toukkavaiheet aiheuttavat sisäeläimissä nesteen täyttymiä rakkuloita, hydatidikystoja. Tauti tarttuu eläimistä ihmisiin ulosteiden tai saastuneen lihan välityksellä. Pääsääntöä toimiville koiralle, sudelle ja ketulle loiset eivät aiheuta oireita. Sen sijaan munien siirryttyä ulosteiden välityksellä väli-isännäksi valikoituvaan ihmiseen, sikaan tai kasvinsyöjään väli-isännän sisäeläimiin muodostuu ekinokokin toukka-asteiden täyttymiä rakkuloita. Ekinokokkoosi onkin yksi tärkeimmistä syistä huolehtia koirien säännöllisestä heisimatolääkityksestä. Sekä liharjassa että ihmisessä kystoja muodostuu useimmin maksaan ja keuhkoihin, mutta myös munaisiin ja aivoihin. Yleisemmän hirviekinokokin muodostamat kystat voivat olla halkaisijaltaan jopa 10 cm, mutta monilokeroisia kystoja synnyttävä myrreäkinokokki on ihmiselle vaarallisempi. Ekinokokkoosi torjutaan tehokkaasti mm. Drontal –valmisteella.

Koirien matolääkeresistenssi puhuttaa. Loiskirjo voidaan selvittää koiran ulosteesta, ja saattaa olla, että tulevaisuudessa matolääkkeitä tullaan käyttämään vain täsmälääkityksenä todennettuun loistartuntaan. Useamman koiran taloudessa voi muutenkin olla hyvä keskustella madotuskäytännöistä eläinlääkärin kanssa.

Koiran tulee olla puhtaana kotoa lähettäessä, vähintään vedellä pestynä, tarvittaessa koirashampoolla. Virkonilla voi desinfioida ainakin koiran jalat huuhtelultaasta tai vaikka suihkepulolla lähettäessä ja kotiin palatessa. Osa koirista myös saunoo, mikä on loistotapa tappaa turhia taudinaiheuttajia ihmistenkin kesken. Ohjaaja huolehtii omasta siisteydestään. Asianmukainen varautuminen on kunnioittamista omaa ja vierailutilan kotieläintaloutta kohtaan. Vieraalle tilalle mennään vain sellaisilla vaatteilla ja kengillä, joita ei omissa eläintiloissa pidetä.

AK, HP